

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 2, 9,
10, 11 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP-19-922)(19-4020(4))**

2019-06-14 Nr. NV-1688

Vilnius

Projekto rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslai: Suteikti teisę gauti motinystės išmokas moterims, kurios turi reikiamą socialinio draudimo stažą, tačiau nėštumo metu tapo neapdraustos (nutraukė darbą); mokėti ligos išmokas asmenims, besigydantiems stacionare nuo potraukio lošimams, taip pat budintiems globotojams už vaikų slaugą bei pailginti ligos išmokos gavimo laiką nuo 14 iki 28 dienų asmenims, kurie gydomsi priklausomybės ligas.

Dabartinė situacija:

- Konstitucinis Teismas 2018-12-19 pripažino, kad esamas reguliavimas, kai motinystės išmoka nemokama moterims, nutraukusioms savo darbinę (profesinę) veiklą, tačiau turinčioms reikiamą socialinio draudimo stažą (12 mėn. per paskutinius 24 mėn.), prieštarauja Konstitucijos 29 str., konstituciniam teisingumo principui.
- Besigydantiems specializuotuose stacionaruose nuo alkoholizmo, narkomanijos ar toksikomanijos ligos išmoka mokama 14 kalendorinių dienų per metus, nors gydymo procesas (pvz. Minesotos programa) tęsiasi iki 28 dienų.
- Probleminio lošimo prevencijos priemonių įgyvendinimo plane (pritarta Vyriausybės 2019-01-23 pasitarime) numatyta 2019 m. II ketv. parengti įstatymo pakeitimus ir užtikrinti probleminiams lošėjams tokias pat teises į laikinąjį nedarbingumą gydymosi specializuotame stacionare metu, kaip ir kitiems psichikos sutrikimų turintiems asmenims.
- Budintys globotojai gali gauti ligos išmoką dėl savo ligos ar artimųjų slaugymo, tačiau neturi teisės gauti ligos išmokos už susirgusių vaikų slaugą.
- Valstybės kontrolė yra rekomendavusi įstatymuose aiškiai apibrėžti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų apmokamų papildomų išlaidų sąvoką ir (ar) jų baigtinį sąrašą.

Projekto esmė: Siūloma:

- Užtikrinti teisę gauti motinystės išmoką moterims, kurios turi reikiamą socialinio draudimo stažą, tačiau nėštumo laikotarpiu tapo neapdraustos (pvz. dėl atleidimo, pasibaigusio darbo santykių, nutrūkusios sportinės veiklos ir kt.) (įgyvendinamas Konstitucinio teismo nutarimas).
- Suteikti teisę gauti ligos išmoką:
  - asmenims, savanoriškai besigydantiems stacionariose gydymo įstaigose nuo patologinio potraukio azartiniais lošimams
  - budintiems globotojams už susirgusių vaikų slaugą.
- Pailginti ligos išmokos gavimo laiką nuo 14 iki 28 kalendorinių dienų asmenims, kurie stacionare gydomsi nuo priklausomybės ligų (alkoholizmo, psichoaktyvių medžiagų vartojimo, potraukio lošimams).

- Patikslinti, kad motinystės socialinis draudimas ne tik kompensuoja šios rūšies draudimu apdraustiems asmenims dėl motinystės, tėvystės ar vaiko priežiūros prarastas pajamas ar jų dalį, bet ir padengia įstatyme numatytas išmokas.

Įstatymo projektui įgyvendinti reikėtų apie 0,7 mln. Eur Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų. Išmokas įgytų teisę gauti apie 50 motinų, 130 budinčių globotojų, 600 besigydančių patologinių lošėjų, 860 besigydančių nuo alkoholizmo.

Derinimas: Įstatymo projektas be pastabų suderintas su Finansų bei Sveikatos apsaugos ministerijomis ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba bei patikslintas atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas atitinka Vyriausybės programos siekius kurti šeimai palankią aplinką ir teikti pagalbą žalingų įpročių turintiems asmenims.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektą **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas bei, siekiant aiškiau pagrįsti siūlomus pakeitimus, įstatymo projekto aiškinamąjį raštą papildyti poveikio vertinimo rezultatų pristatyme pateikta informacija.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt